

Uz sākumlapu>Ģimenes lietas un mantojums>Laulības šķiršana un laulāto atšķiršana

Mūsu tulkojāji pašlaik gatavo versiju valodā, kuru esat izvēlējis.

Itāļu

Jau ir pieejami tulkojumi šādās valodās.

Swipe to change

Laulības šķiršana un laulāto atšķiršana**Itālija****1 Kādi ir priekšnoteikumi, lai laulība varētu tikt šķirta?**

Likumā ir izvirzīti juridiskie nosacījumi laulības šķiršanai (sk. 2. sadaļu). Lai tiesa varētu izdot laulības šķiršanas rīkojumu, tai ir jāpārlicinās, ka minētie juridiskie nosacījumi ir izpildīti.

Šāda pārbaude jāveic pat tad, ja abi laulātie ir iesnieguši kopīgu laulības šķiršanas pieteikumu. Laulāto vienošanās kā tāda nav pietiekams pamats laulības šķiršanai, tāpēc faktiski Itālijā nepastāv laulības šķiršana, pusēm vienojoties, — pirms tiesa apstiprina laulības šķiršanu, tai vienmēr ir jānoskaidro fakti, kuri ir pieteikuma pamatā.

Ja laulība ir noslēgta saskaņā ar Civilkodeksu, tā tiek izbeigta ar laulības šķiršanu, bet gadījumā, ja puses ir laulājušās baznīcā, to atbilstoši reģistrējot dzimtsarakstu nodaļā, laulības šķiršana izbeidz laulības civiltiesisko spēku. Tiesvedībā piedalās prokurors.

Tiesību avoti: 1970. gada 1. decembra Likums Nr. 898, kas grozīts ar 1978. gada 1. augusta Likumu Nr. 436 un 1987. gada 6. marta Likumu Nr. 74.

2 Kādos gadījumos laulība var tikt šķirta?

Katrs laulātais var iesniegt laulības šķiršanas pieteikumu, pamatojoties uz kādu no turpmākajiem apsvērumiem:

1) ja pēc laulības noslēgšanas otram laulātajam ar galīgo spriedumu ir piespriests sods par īpaši smagu noziegumu, ko tas paveicis vai nu pirms, vai pēc laulību noslēgšanas, proti:

mūža ieslodzījums vai ieslodzījums uz laiku, kas pārsniedz 15 gadus, kuru var veidot vairāku spriedumu summārais ieslodzījuma laiks, par tišiem nodarījumiem, izņemot politiskos nodarījumus vai nodarījumus, kas paveikti "īpašu morālo vai sociālo vērtību" vārdā (*motivi di particolare valore morale e sociale*);

brīvības atņemšanas sods par incestu (Kriminālkodeksa 564. pants) vai dzimumnoziegumiem atbilstoši 609. *bis* (dzimumvardarbība), 609. *quater*, 609. *quinqüies* vai 609. *octies* pantam (iekļauti ar 1996. gada Likumu Nr. 66);

brīvības atņemšanas sods par dēla vai meitas slepkavību vai par laulātā vai dēla, vai meitas slepkavības mēģinājumu;

brīvības atņemšanas sods, ja persona atzīta par vainīgu divās vai vairākās apsūdzībās par smagu miesas bojājumu nodarīšanu, ģimenes uzturēšanas pienākumu nepildīšanu, sliktu izturēšanos pret ģimeni vai nepilngadīgām personām vai neatbilstošu ietekmi uz personām, kuru garīgā rīcībspēja ir ierobežota, izņemot gadījumus, kad laulības šķiršanas pieteicējs arī ir sodīts kā nodarījuma līdzdalībnieks, vai gadījumus, kad laulātie ir atsākuši kopdzīvi;

2) gadījumos, ja:

otrs laulātais ir attaisnots par incesta vai dzimumvardarbības nodarījumiem, kas uzskaitīti 1) punkta b) un c) apakšpunktā, ja tiesa uzskata, ka atbildētājs nevar turpināt ģimenes dzīvi vai atgriezties ģimenē;

laulātie ir juridiski atšķirti vai nu pēc savstarpējas vienošanās, vai arī pēc vienas puses pieteikuma vismaz trīs gadus ilgā laikposmā pēc to ierašanās tiesā atšķiršanas procesa ietvaros;

kriminālprocess saistībā ar kādu no nodarījumiem, kas uzskaitīti 1) punkta b) un c) apakšpunktā, ir ticis izbeigts noilguma dēļ, taču šķiršanās procesā tiesa uzskata, ka nodarījums pēc būtības citkārt būtu izraisījis kriminālatbildību;

kriminālprocess par incestu ir izbeigts, konstatējot, ka kriminālatbildība nav iestājusies, jo rīcība nav izraisījusi "publisku rezonansi";

otrs laulātais, kas ir ārvalstu valstspiederīgais, ir laulību anulējis vai šķīris ārvalstīs vai ir stājies citā laulībā ārvalstīs;

starp laulātajiem nav bijusi dzimumdzīve;

viens no laulātajiem ir oficiāli mainījis dzimumu — šādā gadījumā pieteikumu par laulības šķiršanu var iesniegt gan tā persona, kas ir mainījusi dzimumu, gan arī otrs laulātais.

Kopumā, izņemot "krimināltiesību" situācijas (kurās papildus spriedumiem par smagiem nodarījumiem ietilpst arī situācijas, kad persona ir attaisnota, balstoties uz samazinātas atbildības apsvērumiem, gadījumi, kad nodarījumam iestājies noilgums, kā arī incesta gadījumi, kuros trūkst objektīvais kriminālatbildības nosacījums), iespējamie laulības šķiršanas iemesli ir šādi: laulāto juridiskā atšķiršana; otra laulātā īstenota laulību atcelšana, šķiršana vai jaunu laulību noslēgšana ārvalstīs; un dzimumdzīves neesamība starp laulātajiem vai dzimuma maiņa.

3 Kādas ir laulības šķiršanas tiesiskās sekas attiecībā uz:**3.1 laulāto personiskajām attiecībām (piemēram, attiecībā uz uzvārdu)?**

Laulības šķiršanas apstiprināšana ietver šādas darbības.

Pirmkārt, tiek izbeigtas laulību attiecības — abas puses atgriežas neprecētas personas statusā un var atkārtoti precēties.

Sieviete zaudē vīra uzvārdu, ja viņa to bija pievienojusi savējam; taču pēc pieprasījuma tiesa var ļaut sievietei saglabāt vīra uzvārdu papildus savējam, ja tiek pierādīts, ka tas ir viņas vai bērnu interesēs tādu iemeslu dēļ, kuri ir pelnījuši aizsardzību.

Šķiršanās nesaraug radniecības saites, un konkrēti — neatceļ aizliegumu stāties laulībā ar bijušā laulātā tuvu radnieku tiešā līnijā (Civilkodeksa 87. panta 4. punkts).

Ārvalstu izcelsmes laulātie nezaudē laulībā iegūtu pilsonību.

3.2 laulāto mantas sadales jautājumiem?

Šķiršanās rezultātā tiek atcelts likumā noteiktais kopīgās mantas princips (*comunione legale*, kas ietver visus pirkumus, kurus laulātie kopīgi vai atsevišķi ir veikuši laulību laikā, izņemot personisko mantu, kas uzskaitīta Civilkodeksa 179. pantā), kā arī jebkāds fonds, kas papildus izveidots ģimenes vajadzībām (*fondo patrimoniale*). Taču šāds fonds saglabājas, līdz bērni, ja tādi ir, sasniedz pilngadību. Šķiršanās neietekmē kopīpašumu, uz ko attiecas citas vienošanās (*comunione ordinaria*, piem., attiecībā uz priekšmetiem, kas iegādāti pirms laulībām *pro rata* vai laulību laikā, ja laulību laikā tika paredzēts, ka laulāto manta tiek nodalīta (*separazione dei beni*)), — saikne attiecībā uz šāda veida kopīpašumu var tikt izbeigta, ja viens no laulātajiem iesniedz šādu pieteikumu.

Vecāks, kas dzīvo kopā ar nepilngadīgu bērnu, var saņemt tiesības turpināt dzīvot laulāto iepriekšējā dzīvesvietā, ja bērna interesēs ir turpināt dzīvot šajā dzīvesvietā.

3.3 nepilngadīgajiem bērniem?

Tiesa, kas apstiprina laulības šķiršanu, lemj par kopīgu aizgādību pār nepilngadīgajiem bērniem; tikai ārkārtas gadījumos bērna aizgādības tiesības tiek piešķirtas tikai vienam vecākam. Tiesa nosaka arī kārtību attiecībā uz laiku, ko nepilngadīgais bērns pavada kopā ar vecāku, ar kuru tas nedzīvo kopā. Tā sniedz norādījumus attiecībā uz bērna īpašuma pārvaldību, kā arī nosaka bērna uzturlīdzekļu apmēru, ko otram vecākam ir pienākums maksāt tam vecākam, kurš dzīvo kopā ar bērnu.

3.4 pienākumu maksāt uzturlīdzekļus (uzturēt) bijušam laulātajam?

Apstiprinot laulības šķiršanu, tiesa pēc puses pieteikuma izdod rīkojumu, ar ko nosaka, ka puse, kurai nav pietiekamu iztikas līdzekļu vai kura objektīvu iemeslu dēļ nevar tos iegūt, saņem no otras puses regulārus uzturlīdzekļu maksājumus. Pienākums maksāt uzturlīdzekļus beidzas, ja saņēmējs atkārtoti stājas laulībā. Ja abas puses tam piekrīt, uzturlīdzekļus var izmaksāt vienā reizē, nododot īpašumtiesības uz īpašumu laulātajam, kuram jāsaņem līdzekļi (detalizētāku informāciju skatiet sadaļā "Uzturlīdzekļu prasības — Itālija").

Laulātais, kas atšķiršanas gadījumā vai pēc laulības šķiršanas neveic uzturlīdzekļu maksājumus, pārkāpj ģimenes uzturēšanas pienākumu (Kriminālkodeksa 570. pants).

Pastāv arī citas sekas. Laulātajam, kas ir šķīries, taču nav atkārtoti stājies laulībā, un kam ir tiesības saņemt uzturlīdzekļus, ir tiesības arī uz daļu no atlaišanas pabalsta, kas tiek izmaksāts otram laulātajam. Bijušā laulātā nāves gadījumā pārdzīvojušajam bijušajam laulātajam ir tiesības saņemt apgādnieka zaudējuma pensiju vai daļi šādu pensiju ar pārdzīvojušo laulāto no vēlākām laulībām, kā arī saņemt maksājumu no mirušā bijušā laulātā īpašuma, ja viņam vai viņai ir finansiālas grūtības. Ar likumu ir atļauts arī, ka tas laulātais, kuram jāsaņem uzturlīdzekļi, reģistrē sprieduma hipotēku vai pieprasa, lai tiktu izņemta tā bijušā laulātā manta, kuram ir pienākums maksāt uzturlīdzekļus.

4 Kādā ir nozīme jēdzienam "laulāto atšķiršana"?

Laulāto atšķiršana nozīmē, ka saskaņā ar likumu tiem vairs nav pienākuma vest kopdzīvi. Faktiskai laulāto atšķiršanai nav seku (izņemot situācijas, kas radušās pirms 1975. gada Reformu likuma Nr. 151).

Laulāto atšķiršana laulāto attiecības neatceļ, bet pavājinā tās.

Par laulāto atšķiršanu var lemt tiesa, bet puses var par to arī savstarpēji vienoties.

Tiesību avoti: materiālās tiesības ir paredzētas Civillkodeksā (150. pantā un turpmākajos pantos; par mantojuma jautājumiem skatiet 548. un 585. pantu).

5 Kādi ir priekšnoteikumi laulāto atšķiršanai?

Lai varētu īstenot juridisku atšķiršanu, t. i., atšķiršanu ar tiesas rīkojumu, ir jākonstatē, ka laulātie vairs nespēj dzīvot kopā.

Ja izpildās šis nosacījums, tiesa pēc viena laulātā pieprasījuma izdod atšķiršanas rīkojumu, pat ja tas ir pretrunā otra laulātā vēlmēm.

Izņēmuma gadījumos tiesa var arī uzlikt atbildību par atšķiršanu vienam laulātajam — tam ir tiesiskas sekas saistībā ar uzturlīdzekļu piešķiršanu atšķiršanas laikā un pēc laulību šķiršanas, kā arī attiecībā uz mantojuma tiesībām. Tiesvedībā piedalās prokurors.

Laulāto atšķiršana saskaņā ar savstarpēju vienošanos ir balstīta uz norunu starp laulātajiem, taču tā stājas spēkā vienīgi tad, kad to ir apstiprinājis tiesa, kas ir atbildīga par to, lai laulāto savstarpējās norunas atbilstu ģimenes primārajām interesēm. Īpaši gadījumos, ja norunas attiecībā uz bērnu aizgādību un atbalstīšanu neatbilst bērnu interesēm, tiesa atkārtoti izsauc puses un pieprasa ieviest nepieciešamās izmaiņas. Ja puses nepilda norādījumus, tiesa var atteikties apstiprināt atšķiršanu.

6 Kādas ir laulāto atšķiršanas tiesiskās sekas?

Personiskās attiecības. Laulāto atšķiršana (ar tiesas rīkojumu vai pēc savstarpējas vienošanās) atceļ jebkāda veida palīdzības pienākumus, kas saistīti ar kopdzīvi. Atšķiršana atceļ arī paternitātes prezumpciju. Sieva nezaudē vīra uzvārdu, ja viņa to ir pievienojusi savējam, taču pēc vīra pieprasījuma tiesa var viņai liegt tā izmantošanu, ja tas var vīram radīt būtisku kaitējumu. Tāpat tiesa var ļaut sievai neizmantojot vīra uzvārdu, ja tas varētu viņai kaitēt.

Īpašumtiesības uz kopīpašumu. Atšķiršana anulē likumā noteiktās kopīgās mantas (*comunione legale*) principu.

Vecāku atbildība. Tiesa, kas apstiprina atšķiršanu, lemj par aizgādību pār nepilngadīgajiem bērniem un nosaka bērna uzturlīdzekļu apmēru, kuru maksāšana ir tā vecāka pienākums, kurš nedzīvo kopā ar bērnu (vai — izņēmuma gadījumā, kad aizgādības tiesības tiek piešķirtas vienam vecākam, — tā vecāka pienākums, kuram aizgādības tiesības netiek piešķirtas). Izlemjot jautājumu par tiesībām dzīvot ģimenes mājoklī, prioritāras tiesības ir tam vecākam, kurš dzīvo kopā ar bērnu (detalizētāku informāciju skatiet sadaļā "Bērna aizgādība un saskarsmes tiesības").

Pienākums maksāt uzturlīdzekļus. Ja tas tiek pieprasīts, tiesa piešķir laulātajam, kas nav atbildīgs par atšķiršanu, tiesības saņemt no otra laulātā uzturlīdzekļus, ja viņam vai viņai nav pietiekamu pastāvīgu iztikas līdzekļu. Laulātajam, kam ir šāda nepieciešamība, ir tiesības saņemt uzturlīdzekļus, t. i., fiksētu summu, kas nepieciešama iztikai, pat tad, ja viņš vai viņa ir atbildīgs par atšķiršanu (detalizētāku informāciju skatiet sadaļā "Uzturlīdzekļu prasības — Itālija").

Laulības šķiršanas gadījumā ir skaidri noteikts, ka bijušajam laulātajam maksājamo uzturlīdzekļu korekcija inflācijas dēļ notiek automātiski; tiesu praksē šāda korekcija tiek pārņemta arī attiecībā uz atšķirtajiem laulātajiem.

Tiesas rīkojumā ietvertie pasākumi attiecībā uz aizgādību pār bērniem, kā arī attiecībā uz bērniem un laulātajam maksājamo uzturlīdzekļu summas aprēķinu vēlāk var tikt grozīti. Ja uzturlīdzekļu maksājumi netiek veikti, tas uzskatāms par pārkāpumu saskaņā ar Kriminālkodeksa 570. pantu.

Atšķiršana ar atbildību vai bez tās. Atšķirti laulātajiem, kas nav atbildīgi par atšķiršanu, saglabājas tādas pašas mantojuma tiesības, kā laulātajiem, kas nav atšķirti.

Laulātajam, kas ir atbildīgs par atšķiršanu, ir tiesības vienīgi uz uzturlīdzekļiem no mirušā laulātā īpašuma un tikai tādā gadījumā, ja mantojuma procesa laikā tam ir bijušas tiesības uz uzturlīdzekļu maksājumiem no mirušā laulātā (Civillkodeksa 548. un 585. pants).

Citas sekas. Neizpildes gadījumā ar atšķiršanas rīkojumu tiek piešķirtas tiesības reģistrēt sprieduma hipotēku; un pēc tās personas pieteikuma, kurai ir šādas tiesības, tiesa var izdot rīkojumu izņemt atbildīgā laulātā līdzekļus vai izdot rīkojumu par ieturējumu no algas.

7 Kāda ir praktiskā nozīme jēdzienam "laulības atzīšanas par spēkā neesošu"?

Saskaņā ar Civillkodeksa 117. pantu un turpmākajiem pantiem laulību var pasludināt par spēkā neesošu vairākos atšķirīgos gadījumos. Spēkā neesamības jautājums vislabāk izskatāms, apsverot spēkā neesamības pamatojumu un katrā gadījumā piemērojamo regulējumu.

Laulība nav spēkā, ja to atceļ saistībā ar kādu no likumā noteiktajiem trūkumiem, taču uz minēto trūkumu var atsaukties vienīgi tad, ja prasība tiek ierosināta tiesā.

Laulības anulēšanas prasību nevar nodot mantiniekiem, izņemot gadījumu, ja tiek jau gatavots spriedums. Tiesvedībā piedalās prokurors.

Tiesību avoti: materiālās tiesības ir ietvertas Civillkodeksa 117.–129. *bis* pantā.

8 Kādos gadījumos laulība var tikt atzīta par spēkā neesošu?

Laulība var būt spēkā neesoša kāda no turpmāk uzskaitītajiem apsvērumiem dēļ (Civillkodeksa 117. pants un turpmākie panti):

1) viens no laulātajiem, stājoties laulībā, vēl ir bijis citā laulībā — spēkā neesamība ir galīga un neatsaucama; pieteikumu var iesniegt jebkurš no laulātajiem, tiešais augšupējais radnieks, prokurors vai cita persona, kurai ir atbilstošas likumiskās intereses;

- 2) *impedimentum criminis* — laulība ir noslēgta starp diviem cilvēkiem, viens no kuriem ir bijis notiesāts par laulātā slepkavību vai slepkavības mēģinājumu, — spēkā neesamība ir galīga un neatsaucama, un to var pieprasīt jebkurš no laulātajiem, prokurors vai cita persona, kurai ir atbilstošas likumiskās intereses;
- 3) laulības nevar noslēgt, ja viens no laulātajiem cieš no psihiskas saslimšanas; rīkojumu, ar ko tiek pasludināta šāda saslimšana, var izdot arī pēc laulību noslēgšanas, ja tiek pierādīts, ka saslimšana jau ir pastāvējusi laulību noslēgšanas brīdī; laulības var apstrīdēt aizgādņi, prokurors vai cita persona, kurai ir atbilstošas likumiskās intereses;
- 4) vienam no laulātajiem ir bijusi ierobežota garīgā rīcībspēja (*incapacità naturale*); laulību var apstrīdēt laulātais, kas, lai arī nav atzīts par rīcībnespējīgu, pierāda, ka tas laulību noslēdzis, atrodoties ierobežotās garīgās rīcībspējas stāvoklī. Pieteikumu iesniegt nevar, ja laulātie ir dzīvojuši kopā ilgāk par gadu, kopš pieteicējs ir atguvis garīgo rīcībspēju;
- 5) viens no laulātajiem bija nepilngadīgs; pieteikumu var iesniegt jebkurš no laulātajiem, prokurors vai vecāki; nepilngadīgā tiesības iesniegt pieteikumu izbeidzas gadu pēc pilngadības sasniegšanas;
- 6) ir pastāvējusi asinsradniecības, radniecības, adopcijas vai paternitātes saikne; šādu apsvērumu dēļ laulību atzīšanu par spēkā neesošu var pieprasīt jebkurš no laulātajiem, prokurors vai cita persona, kurai ir atbilstošas likumiskās intereses, izņemot gadījumu, ja kopš laulību noslēgšanas ir pagājis viens gads vai vairāk un ja laulību atļauju būtu iespējams saņemt, neraugoties uz šādu saikni;
- 7) spaidi, baiļi un kļūda — piekrišana saņemta, piemērojot spaidus, vai arī sevišķi lielu baiļu dēļ tādu notikumu rezultātā, ko laulātais nav spējis kontrolēt; vai laulībā stājusies nepareizā persona, vai arī ir ieviesusies kļūda attiecībā uz otra laulātā būtiskiem personiskajiem priekšnosacījumiem saskaņā ar Civilt kodeksa 122. pantu; pieteikumu var iesniegt tas laulātais, kura piekrišana ir bijusi nepilnīga, pamatojoties uz kādu no minētajiem apsvērumiem, izņemot gadījumus, ja puses ir dzīvojušas kopā vienu gadu pēc tam, kad ir izbeigušies vardarbības draudi vai baiļu izraisītājs, vai arī pēc tam, kad tika konstatēta kļūda;
- 8) simulācija — laulības spēkā esamību var apstrīdēt jebkurš no laulātajiem, ja laulība noslēgta, vienojoties par to, ka netiks pildīti no tās izrietošie pienākumi vai izmantotas no tās izrietošās tiesības. Anulēšanas pieteikums jāiesniedz viena gada laikā kopš laulību noslēgšanas; lietu ierosināt nevar, ja laulātie pēc kāzām ir dzīvojuši kopā kā vīrs un sieva, pat ja tas ir ildzis tikai Tsu brīdi.

9 Kādas ir laulības neesamības tiesiskās sekas?

Ja laulātie ir rīkojušies labticīgi (t. i., tie nav zinājuši par šķēršļiem laulības noslēgšanas brīdī), laulība uzskatāma par spēkā esošu, līdz tā tiek anulēta, savukārt anulēšana ir spēkā vienīgi no brīža, kad par to ir izdots rīkojums ("šķietamās laulības" princips (*matrimonio putativo*)). Bērni, kas dzimuši vai ieņemti laulībā, uzskatāmi par laulībā dzimušiem, līdz ar to uz viņiem attiecas noteikumi, kas regulē tādu laulāto atšķiršanu, kuriem ir bērni.

Tiesa var arī noteikt, lai viens no laulātajiem ne ilgāk par trim gadiem veic regulārus maksājumus otram laulātajam, ja tam trūkst nepieciešamo iztikas līdzekļu un ja tas nav atkārtoti stājies laulībā.

Ja tikai viens no laulātajiem ir rīkojies labticīgi, laulība ir spēkā vienīgi tiktāl, cik tas attiecas uz šo laulāto un bērniem. Laulātajam, kas rīkojies ļaunticīgi, tiek uzlikts pienākums maksāt godīgu atlīdzību, kas atbilst uzturlīdzekļiem par trim gadiem, kā arī turpināt maksāt uzturlīdzekļus, ja citai personai nav uzlikts pienākums nodrošināt uzturlīdzekļus.

Ja abi laulātie rīkojušies ļaunticīgi, laulība ir spēkā, ciktāl tas attiecas uz bērniem, kas dzimuši vai ieņemti šajā laulībā, ja vien laulība nav anulēta, pamatojoties uz bigāmiju vai incestu; bērni, kas dzimuši laulībā, kura anulēta bigāmijas apsvērumu dēļ, var saņemt atzītas paternitātes bioloģiskā bērna statusu.

Ar rīkošanas labticīgi tiek domāts, ka šim nosacījumam ir jāpastāv vienīgi laulību noslēgšanas brīdī.

10 Vai pastāv alternatīvas ārpustiesas iespējas, kad, nevēroties tiesā, var tikt atrisināti laulības šķiršanas jautājumi?

Nepastāv regulējums par alternatīviem paņēmieniem, lai risinātu jautājumus, kas saistās ar laulību šķiršanu (vai atšķiršanu). Pusēm ir brīvi pieejami ģimenes mediācijas pakalpojumi, lai palīdzētu laulātajiem vienoties par bērna aizgādības jautājumiem.

Laulātie var panākt arī kopīgas finanšu vienošanās par bērnu un katru laulātā uzturlīdzekļiem.

11 Kur lai es iesniedzu pieteikumu (sūdzību) par laulības šķiršanu/laulāto atšķiršanu/laulības atzīšanu par spēkā neesošu? Kādas ir nepieciešamās formalitātes un kādus dokumentus ir nepieciešams pievienot pieteikumam?

Laulību šķiršanas procedūras noteikumi ir piemērojami *mutatis mutandis* arī attiecībā uz laulāto atšķiršanas procedūram. Ierobežotākā mērā piemērojami arī Civilprocesa kodeksa 706. pants un turpmākie panti.

Process noris īpašā faktu noskaidrošanas veidā, ko regulē noteikumi, kuri atšķiras no tiem, kas tiek piemēroti parastā procesā, īpaši prejudiciālajā posmā (tas būtībā ir divu posmu process — samierināšanas posms un izskatīšanas-tiesvedības posms).

Piekritība. Kompetentā tiesa ir vispārējās piekritības tiesa (*tribunale*) tiesnešu paneļa sastāvā atbilstoši laulāto pēdējai kopīgai dzīvesvietai vai jebkurai citai vietai, kas noteikta likumā (Civilprocesa likuma 706. pants), vai arī, ja ar atbildētāju nav iespējams sazināties vai tas uzturas ārvalstīs, tad piekritība nosakāma atbilstoši pieteicēja dzīvesvietai vai deklarētajai adresei; ja abas puses dzīvo ārvalstīs, lietu var izskatīt jebkura tiesa valstī. Ja laulība tiek šķirta pēc abpusējas vienošanās, laulātie var izvēlēties piekritības tiesu atbilstoši jebkuras puses dzīvesvietai vai deklarētajai adresei.

Process. Pieteikums par laulības šķiršanu noformējams kā pieteikums tiesā (*ricorso*), ko iesniedz piekritīgās tiesas sekretariātā. Jebkādi papilddokumenti pievienojami pieteikumam, taču tos var uzrādīt arī sēdes laikā. Pieteicējs ir atbildīgs par to, lai otrs laulātais tiktu informēts par pieteikumu un par tiesas priekšsēdētāja rīkojumu, ar ko noteikts laulāto uzklausišanas sēdes datums. Ja mēģinājums puses pirmajā sēdē samierināt ir nesekmīgs, tiesas priekšsēdētājs izdod pagaidu rīkojumus laulāto un bērnu interesēs, kā arī nosaka tiesas sēdes datumu, kurā lieta tiks izskatīta atbilstoši ierastajai pierādījumu sniegšanas kārtībai.

Laulības šķiršana pēc kopīga pieteikuma. Lai iesniegtu kopīgu pieteikumu, pusēm jāpiekrīt gan šķiršanās faktam, gan arī nosacījumiem attiecībā uz bērniem un finanšu attiecībām. Process ir vienkāršots.

Tiesību avoti: 1970. gada Likums Nr. 898, ar grozījumiem; laulāto atšķiršanas gadījumā piemērojams arī Civilprocesa kodeksa 706.–711. pants.

12 Vai es varu saņemt juridisko palīdzību, lai segtu ar tiesvedības procesu saistītos izdevumus?

Ir iespējams saņemt juridisko palīdzību (*patrocinio a spese dello Stato*), tādējādi nodrošinot juridisko pārstāvniecību, nesedzot jurista izmaksas un citas tiesas izmaksas. Juridiskā palīdzība ir pieejama arī ārvalstu valstspiederīgajiem, kas likumīgi uzturas Itālijā. Atbilstības nosacījumi atrodami Likumā Nr. 1990 /217 un faktu lapā par juridisko palīdzību. Pieteikumi par juridiskās palīdzības piešķiršanu iesniedzami atbilstošajā advokātu asociācijā (*consiglio dell'ordine degli avvocati*); skatīt advokātu asociāciju tīmekļa vietnes (piem., Romas advokātu asociācija) un Tieslietu ministrijas tīmekļa vietni.

Tiesību avoti: 1990. gada Likums Nr. 217, kas grozīts ar 2001. gada Likumu Nr. 134.

13 Vai nolēmumu saistībā ar laulības šķiršanu/laulāto atšķiršanu/laulības atzīšanu par spēkā neesošu ir iespējams pārsūdzēt?

Laulāto atšķiršanas, laulību šķiršanas vai anulēšanas rīkojumus ir iespējams apstrīdēt. Nolēmumi laulības šķiršanas lietās (piem., nolēmumi par laulāto statusu) vai laulāto atšķiršanas lietās (piem., nolēmumi par atbildību vai uzturlīdzekļu maksājumiem), kas nav galīgi stājušies spēkā, vēlāk nevar tikt apstrīdēti, t. i., līdz ar apelāciju pret galīgo spriedumu, — tie ir apstrīdami likumā noteiktajā ierastajā termiņā.

14 Kas man jādara, lai citā dalībvalstī pieņemtu nolēmumu par laulības šķiršanu/laulāto atšķiršanu/laulības neesamību varētu atzīt šajā dalībvalstī?

Šādā gadījumā ir piemērojama 2003. gada 27. novembra Regula (EK) Nr. 2201/2003. Tajā ir noteikta standarta kārtība visās ES dalībvalstīs.

Atzīšana notiek automātiski. Tāpēc nav nepieciešams uzsākt kādu īpašu procedūru, ar ko aktualizēt dalībvalsts dzimtsarakstu nodaļas ierakstus pēc galīgā nolēmuma pieņemšanas par laulības šķiršanu, laulāto atšķiršanu vai laulību anulēšanu.

Taču jebkura ieinteresētā puse var iesniegt pieprasījumu, lai ārvalstu spriedums tiktu atzīts vai netiktu atzīts. Regulā ir izvirzīti konkrēti noteikumi par neatzīšanas iemesliem. Prasība tiesas pieteikuma formā (*ricorso*) ir jāierosina apelācijas instances tiesā (*corte di appello*) pēc teritoriālās piekritības vietā, kurā nolēmums izpildāms, saskaņā ar Itālijas nacionālajām tiesībām. Tiesa bez kavēšanās, vai nu uzklausat, vai neuzklausat otru pusi, pieņem lēmumu, un par to tiek paziņots pieteicējam.

15 Kurā tiesā man jāvēršas, lai celtu iebildumus pret citā dalībvalstī pieņemta sprieduma par laulības šķiršanu/laulāto atšķiršanu/laulības spēkā neesamības atzīšanu? Kāda ir procesuālā kārtība šajos gadījumos?

Katra no pusēm var apstrīdēt atzīšanas lēmumu apelācijas tiesā, kurā tika pieņemts lēmums, viena mēneša laikā pēc tā paziņošanas (divos mēnešos, ja otra puse pastāvīgi dzīvo citā valstī). Šajā otrajā posmā ir jāuzklausa abas puses saskaņā ar ierasto sacīkstes principu un ir piemērojami ierastie tiesvedības noteikumi.

Savukārt šādas pārsūdzības rezultātā pieņemto nolēmumu var apstrīdēt Kasācijas tiesā (sk. Regulas pielikumus).

16 Kuru likumu tiesa piemēro laulības šķiršanas tiesvedības procesā, ja laulātie nedzīvo šajā dalībvalstī vai viņiem ir dažādu valstu pilsonības?

Laulāto atšķiršanu un laulību šķiršanu regulē nacionālie tiesību akti, kas abiem laulātajiem ir kopīgi brīdī, kad tiek iesniegts pieteikums par laulāto atšķiršanu vai laulību šķiršanu. Ja laulāto valstspiederība ir atšķirīga, tiesa nosaka piemērojamās tiesības atbilstoši tam, kurā valstī laulātie ir pavadījuši savas laulības dzīves lielāko daļu; tiesa par šo jautājumu var spriest pēc saviem ieskatiem.

Ja piemērojamajā ārvalstu regulējumā nav ietvertas normas attiecībā uz laulāto atšķiršanu vai laulību šķiršanu, tiek piemērots Itālijas regulējums (1995. gada Likuma Nr. 218 31. pants), proti, šādos gadījumos noteicošais ir *lex fori*. Jāatzīmē, ka Itālijas regulējums ir piemērojams neatkarīgi no tā, vai pieteicējs ir Itālijas valstspiederīgais, kā arī tas, ka Itālijas regulējumu var piemērot arī pēc tādas personas iniciatīvas, kas nav Itālijas valstspiederīgais, jauktas laulības gadījumā vai tādas laulības gadījumā, kurā abi laulātie nav Itālijas valstspiederīgie.

Attiecībā uz laulātajiem, kas ir Itālijas valstspiederīgie un kas ir iesnieguši pieteikumu par laulāto atšķiršanu vai laulību šķiršanu Itālijā, ir piemērojams Itālijas regulējums pat tad, ja viņi nav Itālijas iedzīvotāji. Attiecībā uz dažādas valstspiederības laulātajiem ir piemērojams tās valsts regulējums, kurā viņi ir pavadījuši savas laulāto dzīves lielāko daļu; taču gadījumā, ja minētās valsts tiesību normas neregulē laulāto atšķiršanu vai laulību šķiršanu, Itālijas tiesa piemēros Itālijas tiesību normas.

Lapa atjaunināta: 15/10/2018

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešanas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietverto vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.